Nr 731

av herr Hermansson m. fl.
om det svenska stödet till IDA m. fl. organ inom Världsbanken, m. m.

I budgetpropositionen föreslås för 1975/76 utbetalning till Internationella utvecklingsfonden, IDA, samt till andra Världsbankens organ ett belopp av sammanlagt 284,6 milj. kr.

Mot Världsbanken och dess olika underorgan, bland vilka IDA är ett, har länge skarp kritik riktats. Världsbanksgruppen fungerar i praktiken som en förlängning av USA:s utrikespolitik. Gemensamt med sina allierade dominerar USA beslutsstrukturen i banken. Även i IDA intar USA den klart ledande ställningen.

Världsbanksgruppens aktivitet är till sin huvuddel ägnad att understödja regimer med en välvillig hållning till USA-imperialismens syften. Detta ligger dels i lånekriterierna, vilka premierar traditionellt konservativ finanspolitik, dels också i den direkta politiska styrningen till förmån för de mest ultrareaktionära och fascistiska regimerna i världen. I upprepade fall har Världsbanksgruppen, inklusive IDA, deltagit i bojkott- och utsvältningsaktioner mot folkliga och nationellt självständighetssträvande regeringar. I de fall dessa avlösts av fascistiska regimer har banken och dess organ därefter aktivt understött dessa.

Exemplen på den nämnda företeelsen har varit flera. Brasilien nekades under den nationellt borgerliga regeringen Goulart stöd – militärdiktaturen som krossade Goulart understöds i stor skala. Den spelar en aktiv roll som reaktionens högborg i Latinamerika och var verksam vid störtandet av Allende-regimen i Chile. Ghana under den nationalistiska regimen N'Krumah bojkottades, Ghana efter militärkuppen har understötts. Indonesien har efter den exempellösa massakern på nationalister och kommunister 1967 fått se sin fascistiska och på CIA-stöd vilande regim bli en av Världsbanksgruppens, och IDA:s, största kunder.

Världsbanksgruppen deltog i den ekonomiska krigföringen mot den chilenska folkfrontsregeringen. Efter militärkuppen har förhandlingar upptagits mellan banken och militärjuntan. I början av 1974 meddelade banken i en press-release att Chile nu var ett "intressant objekt" för långivning, bl. a. med hänvisning till att socialutgifterna skurits ned och en "sund" ekonomi upprättats. Världsbanken kommer att lämna lån till Chile. Man har redan gjort förberedande studier för dessa ändamål. En kredit av 80 milj. dollar har ställts i utsikt. Världsbanken stöder militärjuntan.

Vid av Världsbankens organiserade möten i Saigon i maj 1973 och i Paris

i oktober samma år har sonderingar gjorts för ekonomiskt stöd åt USA-marionetten Thieus regering. I en världsbanksrapport sägs Thieu kontrollera 95 % av Sydvietnam. Ett av Världsbankens underorgan, Asiatiska utvecklingsbanken, har redan lämnat lån till Thieu-regimen.

IDA utgör en kompletterande del av Världsbankens verksamhet. Det görs i argumentationen för svenskt stöd gällande att IDA är något annat än Världsbanken. Detta är givetvis oriktigt. Ledningen för båda organen är gemensam. IDA kompletterar med sina lågräntelån och sitt stöd till s. k. infrastrukturinvesteringar bankens mer reguljära verksamhet. I Världsbankens officiella årsrapport redovisas båda organens kreditgivning gemensamt. Vanligt är också, att olika projekt finansieras i samverkan mellan banken och IDA. Av de projekt som IDA under 1974 stödde fick 9 samtidigt stöd genom ordinära banklån. IDA var alltså delfinansiär. Av de 41 länder som 1973/74 fick stöd av IDA erhöll 15 samtidigt lån av banken.

Det har brukat framhållas att IDA:s politik varit förtjänt av kritik men på senare tid blivit bättre. Denna "förbättring" ter sig tvivelaktig. De viktiga jordbruksinvesteringarna var 1974 endast 28 % av IDA:s totala långivning (mot 31 och 32 % åren närmast före). Turismen fick lika stort stöd som befolkningspolitiska projekt. Fascistjuntan i Indonesien är näst störste låntagare och erhåller som komplement också omfattande lån direkt från banken. Bland 1974 års projekt, som Sverige alltså varit med om att finansiera, märks stöd till Haiti och Paraguay, två av de omänskligaste fascistdiktaturerna i internationella sammanhang. Även det omfattande stödet till Bangladesh får med hänsyn till den diktatur och korruption som där råder betraktas med största skepsis. Stöd har också lämnats militärdiktaturen i Bolivia – dock ej för att utveckla de tenngruvor som förstatligades under den störtade nationella regimen, utan för utvecklingen av privatägda gruvor.

Världsbanksgruppens, och därmed IDA:s, politik strider i grundläggande hänseenden mot de officiellt proklamerade riktlinjerna för svensk utrikespolitik. IDA:s politik har knappast genomgått någon ändring. Sveriges möjligheter att påverka IDA:s politik är i praktiken obefintliga. Det har heller aldrig påståtts att någon sådan påverkan någonsin ägt rum. Tesen att IDA skulle "förbättras" genom svensk medverkan är därför illusorisk. Däremot binds Sverige genom sin medverkan vid ansvaret för en politik, som man officiellt varken kan ansluta sig till eller försvara.

I verkligheten har Världsbanksgruppens syften inte alls förändrats. I början av 1950-talet yttrade dess chef, E. Black, att syftet var att underlätta utvinningen av råvaror som USA behövde. Nyligen yttrade biträdande ekonominministern i USA, Casey, följande: "En av de viktigaste fördelarna med bankerna har varit deras bidrag till sådan utvecklingsplanering, som grundar sig på väst-orienterade ekonomier." Casey betecknade vidare denna väst-orientering i ekonomin som viktig på grund av "– – – vårt", (dvs. USA:s), "ökande beroende av utländska källor av energi och råmaterial."

Stöd åt en politik av sådant slag kan inte försvaras och bör inte fortsätta.

Undertecknade hemställer

1. att riksdagen avvisar begäran under punkt C 1 i budgetpropositionens bilaga 5 om 284,6 milj. kr. till IDA och de regionala utvecklingsbankerna,
2. att riksdagen beslutar om Sveriges utträde ur Världsbanksgruppen.

Stockholm den 24 januari 1975

C.-H. HERMANSSON (vpk)

BERTIL MÅBRINK (vpk)	EIVOR MARKLUND (vpk)
GUSTAV LORENTZON (vpk)	NILS BERNDTSON (vpk)
JÖRN SVENSSON (vpk) i Malmö	LARS WERNER (vpk) i Tyresö